

Nr 2

Memorial med överlämnande av fullmäktiges i riksgäldskontoret till innevarande riksdag avgivna, till bankoutskottet avlämnade berättelse.

Bankoutskottet, som vid sitt första sammanträde denna dag emottagit den av fullmäktige i riksgäldskontoret, jämlikt § 51 av det för nämnda verk gällande reglementet, till riksdagen avgivna berättelsen angående riksgäldskontorets ställning och förvaltning under den tid, som förflutit sedan fullmäktiges berättelse till 1959 års riksdag avgavs, får härmed enligt gällande instruktion till riksdagen överlämna samma berättelse.

Stockholm den 15 januari 1960

På bankoutskottets vägnar:

K. G. EWERLÖF

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf, Fahlander, Schmidt, Strandler, Aspling, Nilsson, Yngve, och Palm;

från andra kammaren: herrar Andersson i Ronneby, Sköldin, Larsson i Julita, Persson i Appuna, Agerberg, Adamsson och Hamilton.

Fullmäktiges i riksgäldskontoret berättelse till riksdagen

Fullmäktige i riksgäldskontoret får härmed jämlikt § 51 av det för verket gällande reglementet avgiva berättelse om riksgäldskontorets ställning och förvaltning under den tid, som förflutit sedan fullmäktiges berättelse till 1959 års riksdag avgavs.

Under oktober 1959 utkom *riksgäldskontorets årsbok för budgetåret 1958/59*, innehållande text- och tabellmaterial till belysande av riksgäldskontorets verksamhet jämte vissa uppgifter även för tiden efter budgetårets utgång. Beträffande nämnda period torde fullmäktige få hänvisa till årsboken; i det följande lämnas sålunda allenast en kompletterande översikt över *riksgäldskontorets rörelse under senare halvåret 1959*.

Statsverkets utgiftsöverskott för driftbudgeten och transaktioner vid sidan av riksstaten uppgick under andra halvåret 1959 till 1 856 mkr. För täckande härav överlämnade riksgäldskontoret 1 850 mkr i kassaförstärkningar till statskontoret. Riksgäldskontorets nettoutbetalningar för kapitalbudgeten utgjorde 823 mkr. Å andra sidan återbetalade statliga myndigheter och aktiebolag 70 mkr å sina rörliga krediter i riksgäldskontoret. Riksgäldskontorets totala medelsbehov under andra halvåret 1959 uppgick till 2 607 mkr.

Dessa utgifter finansierades praktiskt taget helt genom upplåning. Statskulden steg under halvåret med 2 599 mkr till 21 772 mkr den 31 december 1959.

Under andra halvåret 1959 emitterade riksgäldskontoret två räntebärande obligationslån, nämligen 1959 års 4 1/2 % lån av 15/11 med en löptid av 4 1/3 år och 1959 års 5 % lån av 5/10 med en löptid av 16 år, samt ett premielån, 1960 års premielån, med en löptid av 11 1/2 år.

Å 4 1/2 % lånet tecknades sammanlagt 264 mkr, varav 217 mkr inflöt till riksgäldskontoret före utgången av december 1959. Detta belopp tillsammans med slutlikvid å 73 mkr av det i maj 1959 emitterade 4 5/8 % lånet och efter avdrag av 38 mkr av 1954 års 2 1/2—3 1/2 % lån av 15/3, som användes som likvid för tecknade belopp å 4 1/2 % lånet, tillförde riksgäldskontoret under halvåret netto 252 mkr genom korta obligationslån. Den långfristiga obligationsupplåningen inbringade 450 mkr, varav 300 mkr å 1959 års 5 % lån och 150 mkr å 1960 års premielån. Upplåningen i övrigt skedde huvudsakligen mot skattkamarväxlar, som ökade med 1 851 mkr. Under halvåret tog riksgäldskontoret tidvis dagslånemarknaden i anspråk.

Riksgäldskontorets ställning vid slutet av år 1959 framgår av det såsom bilaga 1 till denna berättelse fogade sammandraget av balansräkningen, utvisande de förändringar av riksgäldskontorets tillgångar och skulder, som ägt rum under andra halvåret 1959. I bilaga 2 lämnas en sammanställning av statens lånebehov och detta lånebehovs täckning under kalenderåren 1953—1959 med beloppen fördelade på halvår.

I det följande redogöres närmare för rörelsen under andra halvåret 1959.

Riksgäldskontorets utgifter och inkomster under tiden 1 juli—31 december 1959

Riksgäldskontorets utgifter och inkomster under andra halvåret 1959 (netto i mkr) sammanfattas här nedan under sina huvudrubriker, varjämlte för jämförelse intagits siffror för andra halvåret 1958.

	1/7—31/12 1959		1/7—31/12 1958	
	Utgifter	Inkomster	Utgifter	Inkomster
Kassaförstärkning åt statskontoret.....	1 850	—	1 375	1 000
Kapitalinvestering i folkpensioneringsfonden	—	—	550	—
Kapitalbudgeten	823	—	847	—
Rörliga krediter	—	70	—	268
Övriga konton.....	—	2	—	14
	2 673	72	2 772	1 282
Upplåning.....	—	2 599	—	1 489
Kassaförändring	—	2	—	1
	Summa 2 673	2 673	2 772	2 772

Kassaförstärkning åt statskontoret

Riksgäldskontorets fordran hos statskontoret för lämnad kassaförstärkning utgjorde den 30 juni 1959 2 365 mkr. Den 31 december 1959 hade statskontorets ifrågavarande skuld till riksgäldskontoret ökat med 1 850 mkr och utgjorde sålunda 4 215 mkr, vilket innebär en ökning under år 1959 med 415 mkr.

Kapitalbudgeten

Riksgäldskontorets utgifter och inkomster å investeringsbemyndigandena för de olika kapitalfonderna under andra halvåret 1959 fördelar sig på följande sätt:

Nettoutgifter:	Mkr	
Televerkets fond	20	
Statens järnvägars fond	26	
Statens vattenfallsverks fond.....	159	
Lufttartsfonden	31	
Statens allmänna fastighetsfond	4	
Försvarets fonder	5	
Statens utlåningsfonder	346	
Fonden för låneunderstöd	68	
Fonden för statens aktier	171	
Fonden för förslag till statsverket	3	
Övriga	1	834
Nettoinkomster:		
Fonden för kreditgivning till utlandet.....	9	
Fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster.....	1	10
	Netto	823

Av utgifterna till statens utlåningsfonder och fonden för låneunderstöd å tillsammans 414 mkr (346 + 68) utgöres 350 mkr av nyinvesteringar i lånefonden för bostadsbyggande och 75 mkr av räntefria lån till bostadsbyggande. I det under fonden för statens aktier redovisade beloppet ingår inlösen av aktier i LKAB med 150 mkr och aktieteckning i AB Statens skogsindustrier med 21 mkr.

Rörliga krediter

Riksgäldskontorets fordran för utbetalningar till vissa myndigheter å för dem jämlikt riksdagens beslut i riksgäldskontoret öppnade rörliga krediter, som den 30 juni 1959 utgjorde 668,3 mkr, minskades under andra halvåret 1959 med 70,5 mkr till 597,8 mkr på sätt framgår av följande sammanställning.

Myndighet	Med- given högsta kredit mkr	Räntefot fr. o. m. 3/6 1958 %	Ute- stående belopp den 30/6 1959 mkr	1/7—31/12 1959 Utbet- alda belopp mkr	Återbe- talda belopp mkr	Ute- stående belopp den 31/12 1959 mkr
Telestyrelsen	55,0	5	—	—	—	—
Järnvägsstyrelsen	150,0	,	15,0	20,0	35,0	—
Vattenfallsstyrelsen	100,0	,	50,0	35,0	—	85,0
Domänstyrelsen	80,0	,	40,0	14,0	54,0	—
Luftfartsstyrelsen	3,0	,	—	—	—	—
Statens reproduktionsanstalt	0,7	,	0,3	0,0	—	0,3
Försvarets fabriksstyrelse ..	15,0	,	—	—	—	—
Marinverkstäderna	13,0	,	—	1,5	—	1,5
Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap	1 740,0	,	500,0	—	—	500,0
AB Svenska tobaksmonopolet	10,0	,	—	—	—	—
AB Vin- och spritcentralen	10,0	,	—	—	—	—
Svensk spannmålshandel, ekonomisk förening	190,0	5 ³ / ₄	38,0	6,0	33,0	11,0
Norrbottens järnverk AB ..	75,0	,	25,0	11,0	36,0	—
Kungl. Maj:t	5,0	—	—	—	—	—
Summa	1 446,7		668,3	87,5	158,0	597,8

^{1, 2} Kungl. Maj:t har medgivit, att den av riksdagen beviljade rörliga krediten må disponeras intill resp. 500 och 140 mkr.

³ För oförutsedda kapitalmedelsutgifter av katastrofnatur (prop. nr 308/46).

Riksgäldskontorets upplåning under andra halvåret 1959

Av efterföljande sammanställning framgår förändringarna i statsskuldens sammanställning under andra halvåret 1959.

	30/6 1959 Mkr	31/12 1959 Mkr	Förändring Mkr
Räntelöpande obligationslån	11 778	12 330	+ 552
Premieobligationslån	1 951	2 103	+ 152
Statsskuldförbindelser	1 157	1 157	—
Sparobligationer	15	13	— 2

	30/6 1959 Mkr	31/12 1959 Mkr	Förändring Mkr
Marshall-lånet	92	90	— 2
Av staten övertagna lån	12	19	+ 7
Prisutjämningsavgifter vid export av trävaror m. m.	477	471	— 6
Lån hos statsinstitutioner och fonder m. m.	899	946	+ 47
Skattkamarväxlar	2 792	4 643	+ 1 851
Summa	19 173	21 772	+ 2 599
Därav:			
Fonderad statsskuld	14 666	15 057	+ 391
Tillfällig statsskuld	4 507	6 715	+ 2 208

De viktigaste förändringarna i statsskulden under andra halvåret 1959 framgår av följande redogörelser.

Räntelöpande obligationslån

	Kronor
Statens skuld för räntelöpande obligationslån uppgick den 30 juni 1959 till.....	11 777 842 670
Under andra halvåret ökades denna skuld genom emission av följande obligationslån	
1959 års 4 5/8 % lån av 20/5 (se årsboken 1958/59).....	73 220 000
1959 års 5 % lån av 5/10	300 000 000
1959 års 4 1/2 % lån av 15/11	<u>217 110 000</u>
	+ 590 330 000
Å andra sidan minskades skulden genom inlösen av 1954 års 2 1/2—3 1/2 % lån av 15/3 ¹	— 38 200 000
Skulden utgjorde den 31 december 1959	12 329 972 670

¹ I samband med emission av 1959 års 4 1/2 % lån.

1959 års 5 % statslån av den 5/10

Fullmäktige beslöt den 10 september 1959 att emittera ett 5 % 16-årigt obligationslån utan på förhand fastställt lånebelopp att återbetalas den 5 oktober 1975, men med konverteringsrätt för riksgäldskontoret fr. o. m. den 5 oktober 1969. Lånet, som dagtecknades den 5 oktober 1959, utbjöds till teckning under tiden 16—21 september 1959 till en kurs av 98 %. Likvid för tecknade belopp skulle erläggas under tiden 23 september—24 oktober 1959 antingen kontant eller medelst skattkamarväxlar köpta i riksgäldskontoret före den 10 september 1959, varvid returdiskonto i varje särskilt fall skulle beräknas efter samma diskontosats, som tillämpats vid växelns försäljning.

Lånet emitterades under medverkan av riksbanken och affärsbankerna m. fl. fondkommissionärer, vilka erhöll en provision av 0,2 % å genom dem tecknade och likviderade belopp.

Å lånet tecknades 300 000 000 kr.

Av det tecknade beloppet likviderades 137 500 000 kr. kontant och 162 500 000 kr med skattkamarväxlar. Dessa fördelade sig på följande förfallotider: 50,5 mkr per 18/11 1959, 75 mkr per 18/12 1959, 15 mkr per 18/3 1960, 12 mkr per 18/5 1960 och 10 mkr per 23/9 1960.

Teckningarnas fördelning på olika grupper av tecknare framgår av nedanstående sammanställning.

Tecknare	Mkr	%
Statsinstitutioner (inkl. av dem förvaltade fonder, donationer, kassor o. d.)..	13	4
Kommuner, landsting och andra offentliga samfälligheter	1	0
Affärsbanker	40	13
Sparbanker	27	9
Försäkringsanstalter (liv-, sak- och pensionsförsäkring)	166	55
Övriga kreditinrättningar	22	7
Aktiebolag, ekonomiska föreningar o. d.	13	4
Fonder, stiftelser etc., som ej förvaltas av statsinstitutioner	7	3
Understödsföreningar, sjuk- och arbetslöshetskassor etc.	4	1
Enskilda personer (493 st)	8	3
Summa	300	100

Den inlutna lånevalutan redovisas enligt följande.

Nominellt belopp kr	Kapitalrabatter		Influtet belopp kr	Kurs %	Effektiv räntefot %
	Emissionskurs 98 % kr	Provision kr			
300 000 000	6 000 000	575 204	293 424 796	97,808	15,205

¹ Under förutsättning att lånet blir utelöpande under 16 år till den 5 oktober 1975.

1959 års 4 1/2 % statslån av den 15/11

Den 19 november 1959 beslöt fullmäktige emittera ett 4 1/3-årigt 4 1/2 % obligationslån utan på förhand bestämt lånebelopp att återbetalas den 15 mars 1964. Lånet, som i första hand var avsett för affärsbankerna, emitterades till en kurs av 99 % och teckning fick ske endast en dag, 24 november 1959, med likvid 26 november 1959—15 januari 1960.

För att underlätta för bankerna att teckna å lånet medgavs dessa rätt att erlægga likvid för tecknade belopp dels medelst skattkamarväxlar, köpta före den 19 november 1959, varvid returdiskonto skulle i varje särskilt fall beräknas efter samma diskontosats, som av riksgäldskontoret tillämpats vid växelns försäljning, och dels medelst obligationer av svenska statens sexåriga 2 1/2—3 1/2 % obligationslån av den 15 mars 1954, som förfaller till betalning den 15 mars 1960, varvid dessa obligationer skulle avräknas efter parikurs och upplupen kupongränta å 3 1/2 % för tiden från den 15 mars 1959 till och med likviddagen skulle utbetalas av riksgäldskontoret.

Provision skulle utgå med 0,1 % å nominella beloppet å teckningar, som av kreditinrättning förmedlades för kunds räkning.

Å lånet tecknades 264 110 000 kr.

Av det tecknade beloppet hade 217 110 000 kr likviderats t. o. m. den 31 december 1959, varav 11,91 mkr kontant, 167,0 mkr med skattkamarväxlar samt 38,2 mkr med det den 15 mars 1960 förfallande sexåriga lånet. Skattkamarväxlarna fördelade sig på följande förfallotider: 31 mkr per 18/1 1960, 101 mkr per 18/3 1960, 16 mkr per 18/5 1960 och 19 mkr per 18/7 1960.

Premieobligationslån

	Kronor
Statens skuld för utgivna premieobligationer uppgick den 30 juni 1959 till	1 951 185 850
Under andra halvåret 1959 ökades denna skuld genom försäljning av obligationer till	
1955 års premielån	2 210 700
1960 års premielån	150 000 000 + 152 210 700
Skulden utgjorde den 31 december 1959	2 103 396 550

1955 års premielån

Som framgår av redogörelse i riksgäldskontorets årsbok för budgetåret 1954/55 försåldes under detta budgetår nom. kr 147 661 750 av 1955 års premielån.

Sedermera har under budgetåren 1955/56—1957/58 genom riksgäldskontorets kassa och till riksgäldskontorets kommissionärer försålts resp. nom. kr 27 550 och nom. kr 100 000, varefter den 30 juni 1959 kvarstod en osåld del på nom. kr 2 210 700. Detta belopp såldes i augusti 1959 till en kurs av kr 51:75 per obligation.

Den inlutna valutan å 1955 års premielån framgår av följande tabell:

Nominellt belopp kr	Provision kr	Uppgäld kr	Inlutet belopp kr	Medel- emissionskurs %
150 000 000	1 425 590	77 374:50	148 651 784:50	99,101

Medelemissionskursen 99,101 % motsvarar en effektiv ränta av 3,061 %, under förutsättning att lånet förblir utelöpande under 20 år till den 1 maj 1975.

1960 års premielån

Den 5 november 1959 beslöt fullmäktige att med början den 12 november 1959 emittera ett nytt premielån benämnt 1960 års premielån på i huvudsak följande villkor:

- Lånebelopp:** 150 000 000 kr.
Valör: 100 kr. Lånet är fördelat på 1 500 serier med 1 000 obligationer i varje serie.
Vinster: Å lånet anordnas tjugotre dragningar. Dessa äger rum i februari och september 1960, i mars och september 1961—1970 samt i mars 1971. Vid varje dragning utlottas 20 491 vinster till ett sammanlagt belopp av 3 275 000 kr, motsvarande en årlig förräntning av 4,367 %. På varje serie utlottas i varje dragning minst 12 vinster å sammanlagt 750 kr, motsvarande 1,5 % årlig avkastning å seriekapitalet. Högsta vinsten är 250 000 kr och lägsta vinsten 50 kr.
- Utbetalning av vinster:** Fr. o. m. den dag den officiella dragningslistan utkommit.
Återbetalning: 1 juni 1971.
Skatt: 20 % av vinstbeloppet.

Till skillnad från samtliga tidigare premielån, vilkas obligationsvalörer varit 50 kr, är obligationsvalören för 1960 års premielån 100 kr.

Försäljningspriset till allmänheten fastställdes tills vidare till 100 kr för obligation och försäljningen skulle äga rum, förutom i riksgäldskontoret, hos riksbanken, postanstalter, affärsbanker, sparbanker, jordbrukskassor, mäklare och kommissionärer samt kooperativa affärer. Obligationerna skulle av de vid lånets försäljning medverkande bankerna m. fl. utom posten övertagas i fast köp mot en provision av 45—75 öre per styck beroende på det antal som övertogs. Riksgäldskontorets kommissionärer — AB Nordiska Kompaniet, Bonniers Obligationsavdelning AB samt firma Åhlén och Holm — erhöll tillstånd att sälja 1960 års premieobligationer på avbetalning och övertog härför vardera 5 000 000 kr av lånet.

1960 års premieobligationer var livligt efterfrågade och redan första dagen hade av banker m. fl. återförsäljare i fast köp övertagits 113 mkr samt av postverket i kommission 20 mkr. Den inledningsvis stora efterfrågan mattades något efter hand. Resterande belopp samt från postverket erhållna returer slutsåldes dock före årsskiftet, varvid vissa mindre poster såldes till kurser något överstigande pari.

Obligationernas slutliga fördelning på de olika försäljningsställena var följande:

	Mkr
Riksgäldskontoret	4
Riksbanken	3
Postverket	17
Affärsbanker (exkl. Sparbankernas bank AB och Jordbrukets bank)	78
Sparbanker och Sparbankernas bank AB.....	20
Jordbrukskassor och Jordbrukets bank.....	2
Bankirer	6
Kooperativa förbundet	2
Riksgäldskontorets kommissionärer.....	18

Summa 150

Den influtna lånevalutan redovisas enligt följande

Nominellt belopp kr	Provision kr	Uppgäld kr	Influtet belopp kr	Medeleemis- sionskurs %	Nominell räntefot %	Effektiv räntefot %
150 000 000	1 014 116: 25	25 515: 65	149 011 399: 40	99,341	4,367	4,440

Statsskuldförbindelser

En den 1 oktober 1959 till betalning förfallande 2,5 % statsskuldförbindelse å kr 10 000: — utbyttes å förfallodagen mot en ny statsskuldförbindelse å samma belopp, förfallande till betalning den 1 oktober 1967 och löpande med en ränta av 5 %.

Statens skuld på grund av upplåning mot statsskuldförbindelser uppgick den 31/12 1959 till samma belopp som den 30/6 1959 eller 1 156,6 mkr.

Av staten övertagna lån

Statens skuld på grund av övertagna lån, som den 30 juni 1959 utgjorde 12,5 mkr, ökades under andra halvåret 1959 genom övertagande av betalningsansvaret för Stockholm—Rimbo järnvägsaktiebolags 3 1/2 % obligationslån av år 1946 med 8,7 mkr samt minskades genom amortering av lån med 2,3 mkr. Skulden utgjorde den 31 december 1959 18,9 mkr.

Prisutjämnings- och konjunkturutjämningsavgifter vid export
av vissa trävaror

I enlighet med Kungl. Maj:ts beslut den 6/3 1959 utbetalade riksgäldskontoret i juli 1959 från lågkonjunkturfonden 6 mkr till styrelsen för svenska träforskningsinstitutet.

Av medel avsatta för nämnden för arbets- och maskinteknisk forsknings- och försöksverksamhet inom skogsbruket utbetalade riksgäldskontoret under andra halvåret 1959 ytterligare 0,4 mkr.

Kontot prisutjämningsavgifter vid export av trävaror m. m. har genom förenämnda utbetalningar under andra halvåret 1959 nedgått med 6,4 mkr till 470,9 mkr den 31 december 1959.

Lån hos statsinstitutioner och fonder m. m.

	Mkr	
Den del av statsskulden, som redovisas under ovanstående lånegrupp, utgjorde den 30 juni 1959		899,2
Under andra halvåret 1959 ökades denna skuld genom följande inlåning:		
Serafimerlasarettets köpeskillingsmedel, förlängning av den 14/9 1959 förfallande deposition till den 14/9 1962, 4,5 % ränta	10,5	
Exportkreditfonden	0,7	
Postgirokontoret, avista-medel	<u>55,0</u>	+ 66,2
Å andra sidan minskades skulden genom inlösen av följande lån:		
Statens pensionsanstalt (netto)	8,5	
Norrländska skogsfonden	0,4	
Serafimerlasarettets köpeskillingsmedel (omsättning se ovan)	<u>10,5</u>	- 19,4
Skulden utgjorde den 31 december 1959.....		<u>946,0</u>

Ränta å postgirokontorets avistamedel, som fr. o. m. den 3 maj 1958 utgått efter 1,75 %, har fr. o. m. den 1 november 1959 utgått efter 3 %. Højningen, som skall tillämpas tillsvidare i avvaktan på slutlig överenskommelse i ärendet, sammanhänger med den omläggning av postens skatteredovisning till statsverket, som ägde rum den 1 november 1959. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1959 (S. F. S. nr 459) skall nämligen fr. o. m. nämnda dag till postverket influten skatt påföljande dag genom generalpoststyrelsens försorg insättas på statsverkets checkräkning i riksbanken. Tidigare redovisades skatten i regel endast en gång i veckan och den vid uppbördsterminens slut kvarstående s. k. skatteslumpen först i samband med nästa uppbördstermin. Postgirots å avista-konto i riksgäldskontoret innestående medel utgöres efter omläggningen huvudsakligen av andra medel än skatter.

Kortfristig affärsbankskredit (dagslån)

Riksgäldskontorets dagslån hos affärsbanker under andra halvåret 1959 framgår av följande sammanställning.

Månad 1959	Räntefot %	Upptagna lån mkr	Återbetalda lån mkr	Utestående lån vid slutet av månaden mkr
Juni	—	—	—	—
Juli	1,0 —4,0	635	585	50
Augusti	1,75 —4,0	467	493	24
September	1,5 —4,0	798	782	40
Oktober	2,0 —4,0	956	951	45
November	1,5 —2,5	423	468	—
December	3,0 —4,25	265	265	—
Summa		3 544	3 544	

Skattkamarväxlar

Beloppet av utelöpande skattkamarväxlar utgjorde den 30 juni 1959 sammanlagt 2 791,55 mkr och ökade under andra halvåret 1959 med 1 851,10 mkr till 4 642,65 mkr.

Fördelningen av utelöpande växlar per den 30 juni och 31 december 1959 på olika förfallotider ävensom tillämpade diskontosatser framgår av nedan lämnade sammanställning.

Utelöpande skattkamarväxlar den 30 juni 1959			den 31 december 1959		
Förfalldag	Diskonto %	Mkr	Förfalldag	Diskonto %	Mkr
7/7 1959.....	4,0	105,00	7/1 1960.....	4,5	1 940,00
18/7 1959.....	3,4—2,8	160,25	18/1 1960.....	3,4—2,9	167,40
23/7 1959.....	3,2	2 025,00	18/3 1960.....	3,6—3,1	120,00
18/9 1959.....	3,4—2,9	161,30	27/4 1960.....	4,0—3,4	130,00
18/11 1959.....	3,4—3,2	75,00	18/5 1960.....	4,0—3,5	209,15
18/12 1959.....	3,4—3,3	125,00	23/5 1960.....	3,2	1 950,00
18/1 1960.....	3,4	65,00	18/7 1960.....	3,6	21,00
18/3 1960.....	3,6	35,00	19/9 1960.....	4,2—4,0	105,10
18/5 1960.....	3,6	40,00			
		Summa 2 791,55			Summa 4 642,65

Följande sammanställning utvisar skattkamarväxelrörelsen för varje månad under andra halvåret 1959 (i mkr):

Månad	Marknaden		Netto	Riks- ban- ken	Total nettoför- ändring	Utelö- pande belopp	D ä r a v			
	Emitte- rade	In- lösta				Riks- banken	Affärs- banker- na	Pos- ten	Öv- riga	
1959										
Juni 30..	—	—	—	—	—	2 791,55	2 130	536,0	125	0,55
Juli.....	433,40	160,25	+273,15	— 65,00	+ 208,15	2 999,70	2 065	759,0	175	0,70
Augusti..	277,35	—	+277,35	— 30,00	+ 247,35	3 247,05	2 035	1 036,0	175	1,05
September	66,85	374,05	-307,20	+ 25,00	- 282,20	2 964,85	2 060	778,5	125	1,35
Oktober..	264,40	—	+264,40	+ 330,00	+ 594,40	3 559,25	2 390	1 043,2	125	1,05
November	45,00	325,00	-280,00	— 190,00	- 470,00	3 089,25	2 200	763,2	125	1,05
December	120,10	256,70	-136,60	+1690,00	+1 553,40	4 642,65	3 215	512,0	915	0,65
	Summa 1 207,10	1 116,00	+ 91,10	+1760,00	+1 851,10					

¹ Efter försäljning till marknaden.

Under andra halvåret 1959 har riksgäldskontoret vid försäljning i marknaden av växlar tillämpat följande diskontosatser:

		1959			
		30/6—7/12	8/12—15/12	16/12—23/12	24/12—31/12
		%	%	%	%
Växlar med löptid av ca 1	månad	2,0	2,1	2,3	2,5
» » » » 2	månader	2,6—2,8	2,7—2,9	2,9—3,1	3,1—3,3
» » » » 3	»	2,9—3,0	3,0—3,1	3,2 3,3	3,4—3,5
» » » » 4	»	3,1—3,2	3,2 3,3	3,4 3,5	3,6—3,7
» » » » 5	»	3,3	3,4	3,6	3,8
» » » » 6	»	3,4	3,5	3,7	3,9
» » » » 7	»	3,5	3,6	3,8	4,0
» » » » 8	»	3,6	3,7	4,0	4,2
» » » » 9	»	3,6	3,7	4,0	4,2
» » » » 10	»	3,8	—	—	—

Å de till riksbanken under halvåret 1959 försålda skattkamarväxlarna har riksgäldskontoret erlagt diskonto efter räntesatser, varierande mellan lägst 3,2 % och högst 4 1/2 %.

Svenska statens ansvarsförbindelser

Enligt en mellan svenska och belgiska regeringarna den 30 april 1959 träffad överenskommelse om reglering av Sveriges skuld till Belgien i samband med den europeiska betalningsunionens likvidation skall för viss del av skuldbeloppet till belgiska regeringen överlämnas svenska statens obligationer lydande å belgiska francs och löpande med 2 3/4 % ränta.

Med bifall till Kungl. Maj:ts prop. nr 179 har 1959 års riksdag godkänt nyssnämnda överenskommelse och uppdragit åt riksbanken att handha Sveriges skulder och fordringar i samband med betalningsunionens likvidation. I anslutning härtill och med stöd av § 33 i reglementet för riksgäldskontoret har riksgäldsfullmäktige på hemställan av fullmäktige i riksbanken utfärdat och till riksbanken överlämnat de i nämnda överenskommelse avsedda obligationerna jämte räntekuponger, nämligen tre obligationer å vardera 70 milj. belgiska francs förfallande till betalning 15/4 1960 respektive 15/10 1960 och 15/4 1961 ävensom en obligation å 54 408 050 belgiska francs förfallande till betalning 15/10 1961.

Eftersom riksbanken åtagit sig att fullgöra betalningsskyldigheten för ifrågakvarande obligationer till såväl kapital som ränta, redovisas obligationerna i riksgäldskontoret allenast såsom en skuld inom linjen.

Statsskuldens fördelning på förfallotider

I följande sammanställning har statsskulden uppdelats med hänsyn till de olika lånens återstående löptid:

	31/12 1958		30/6 1959		31/12 1959	
	Mkr	I %	Mkr	I %	Mkr	I %
Lån med en återstående löptid av						
högst 1 år	5 252	26	3 489	18	5 478	25
över 1 men högst 5 år	3 515	18	3 949	21	4 744	22
» 5 » » 10 »	1 918	10	2 482	13	2 338	11
» 10 » » 20 »	2 531	13	3 021	16	2 985	14
» 20 år	5 709	29	5 275	28	5 273	24
Amorteringslån	204	1	200	1	204	1
Lån utan bestämd återbetalningstid	723	4	758	4	750	3
Summa	19 851	100	19 173	100	21 772	100

Av sammanställningen framgår bl. a., att de långfristiga (över 20 år) lånens andel i statsskulden rätt avsevärt nedgått under år 1959, vilket sam-

manhänger med att nyupplåningen under året till stor del skedde mot lån med relativt kort löptid, vartill kommer att de återstående löptiderna för de utestående lånen successivt förkortas.

Stockholm den 8 januari 1960

AXEL STRAND

ERIK HAGBERG

WALD. SVENSSON

ANDERS PETTERSSON

PATRIK SVENSSON

BIRGER ANDERSSON

SVEN HEDQVIST

STEN WIDLUND

Riksgäldsdirektör

/ *Torsten Bjerlöv*

Sammandrag

av

Riksgäldskontorets balansräkning (i mkr)

Tillgångar

	1959 30/6	1959 31/12	Förändr.
<i>Riksgäldsfonden</i>			
Uppköpta obligationer m. m.	2	2	—
Förskott och utlånta medel.....	10	13	+ 3
Rörliga krediter åt vissa myndigheter.....	668	598	— 70
Vissa garantimedel.....	4	4	—
Oreglerade anslagsmedel.....	8	—	— 8
Fordran hos riksgäldskontorets kommissio- närer.....	3	15	+ 12
Lån till vissa företag inom träindustrien.....	8	8	—
Kassaförstärkning åt statskontoret.....	2 365	4 215	+1 850
Checkräkning hos riksbanken.....	6	4	— 2
Postgirokonto nr 101ö.....	2	1	— 1
	3 075	4 859	+1 784
<i>Kapitalinvesteringar</i>	18 526	19 349	+ 823
Summa	21 601	24 208	+2 607

Skulder

<i>Riksgäldsfonden</i>			
Statsskulden			
Fonderad statsskuld.....	14 666	15 057	+ 391
Tillfällig statsskuld.....	4 507	6 715	+2 208
	19 173	21 772	+2 599
Förfallna obligationer.....	14	7	— 7
Förfallna kuponger m. m.....	10	26	+ 16
Förfallna skattepremieobligationer.....	1	—	— 1
Kostnader för skattepremielånen.....	1	1	—
Icke disponerade medel tillhöriga statens sekun- därlånefond för rederinäringsen.....	1	1	—
Skattemedel.....	1	—	— 1
	19 200	21 807	+2 607
<i>Tillgångar över skulder¹</i>			
Statens eget kapital.....	2 401	2 401	—
Summa	21 601	24 208	+2 607

¹ Motsvarar den del av statens kapitalinvesteringar, som finansierats av andra medel än låne-
medel.

Det statliga lånebehovet och dess täckning under kalenderåren 1953—1959

A. Det statliga lånebehovet
Kassamässiga belopp, mkr

Kalenderår	Statens utgiftsoverskott (+)					Avsättningar (+)				Låne- behov (=stats- skuld- ökning) (5+9)
	Stats- verket ¹	Riksgäldskontoret			Sum- ma	Folk- pen- sione- rings- fonden ²	Sär- skilda konton i riks- ban- ken ³	Check- räk- ningar ⁴	Sum- ma	
		Kapi- tal- bud- geten	Rör- liga kre- diter	Di- verse						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1:a halvåret 1953..	- 746	+ 458	+ 144	+ 26	- 118	-	-	- 61	- 61	- 179
2:a » ..	+ 800	+ 575	- 21	0	+ 1 354	-	-	- 33	- 33	+ 1 321
År 1953	+ 54	+ 1 033	+ 123	+ 26	+ 1 236	-	-	- 94	- 94	+ 1 142
1:a halvåret 1954..	- 903	+ 452	+ 41	+ 27	- 383	-	-	+ 118	+ 118	- 265
2:a » ..	+ 1 123	+ 594	- 32	- 22	+ 1 663	-	-	- 191	- 191	+ 1 472
År 1954	+ 220	+ 1 046	+ 9	+ 5	+ 1 280	-	-	- 73	- 73	+ 1 207
1:a halvåret 1955..	- 1 097	+ 484	+ 29	+ 25	- 559	-	-	+ 24	+ 24	- 535
2:a » ..	+ 955	+ 528	- 18	- 11	+ 1 454	-	+ 110	- 7	+ 103	+ 1 557
År 1955	- 142	+ 1 012	+ 11	+ 14	+ 895	-	+ 110	+ 17	+ 127	+ 1 022
1:a halvåret 1956..	- 1 332	+ 529	- 31	- 6	- 840	-	+ 246	- 10	+ 236	- 604
2:a » ..	+ 1 106	+ 296	+ 59	+ 9	+ 1 470	-	-	+ 19	+ 19	+ 1 489
År 1956	- 226	+ 825	+ 28	+ 3	+ 630	-	+ 246	+ 9	+ 255	+ 885
1:a halvåret 1957..	- 986	+ 327	+ 123	- 31	- 567	-	+ 459	- 40	+ 419	- 148
2:a » ..	+ 1 550	+ 796	- 169	+ 10	+ 2 187	-	-	+ 90	+ 90	+ 2 277
År 1957	+ 564	+ 1 123	- 45	- 21	+ 1 621	-	+ 459	+ 49	+ 508	+ 2 129
1:a halvåret 1958..	- 1 587	+ 521	+ 143	- 4	- 927	-	+ 375	- 81	+ 194	- 733
2:a » ..	+ 1 381	+ 833	- 268	0	+ 1 946	+ 550	- 1000	- 7	- 457	+ 1 489
År 1958	- 206	+ 1 354	- 125	- 4	+ 1 019	+ 550	- 725	- 88	- 263	+ 756
1:a halvåret 1959..	- 1 438	+ 734	+ 26	- 8	- 686	-	-	+ 8	+ 8	- 678
2:a » ..	+ 1 856	+ 815	- 70	+ 6	+ 2 607	-	-	- 8	- 8	+ 2 599
År 1959	+ 418	+ 1 549	- 44	- 2	+ 1 921	-	-	0	0	+ 1 921

¹ Driftbudgeten och transaktioner vid sidan av riksstaten enligt rörelsen på statsverkets checkräkning. Avsättning och återföring av steriliseringsmedel ingår dock ej; jfr kol. 7.

² Till folkpensioneringsfonden överförda steriliseringsmedel; jfr not 3.

³ Budgetutjämningsfonden och särskilda pensioneringsfonden (steriliseringsmedel).

⁴ Förändring i behållningen å statsverkets och riksgäldskontorets checkräkningar i riksbanken.

Bilaga 2

B. Statsupplånens placering
Nominella belopp, mkr¹

Kalenderår	Upplåning (+) för täckning av										Summa upplåning (stats-skuld-ökning) (6+9)
	Utgiftsoverskott						Avsättningarna				
	Marknaden				Riks-ban-ken ²	Sum-ma	Pen-sions-styrel-sen ⁴	Riks-ban-ken ⁵	Sum-ma		
	Affärs-banker	Pos-ten	Öv-riga ³	Sum-ma							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1:a halvåret 1953..	+ 684	+ 49	- 6	+ 727	- 845	- 118	-	- 61	- 61	- 179	
2:a » ..	+ 826	- 60	+ 21	+ 787	+ 567	+ 1 354	-	- 33	- 33	+ 1 321	
År 1953	+ 1 510	- 11	+ 15	+ 1 514	- 278	+ 1 236	-	- 94	- 94	+ 1 142	
1:a halvåret 1954..	- 141	- 90	+ 316	+ 85	- 468	- 383	-	+ 118	+ 118	- 265	
2:a » ..	- 114	+ 154	+ 577	+ 617	+ 1 046	+ 1 663	-	- 191	- 191	+ 1 472	
År 1954	- 255	+ 64	+ 893	+ 702	+ 578	+ 1 280	-	- 78	- 78	+ 1 207	
1:a halvåret 1955..	- 375	- 215	+ 498	- 92	- 467	- 559	-	+ 24	+ 24	- 535	
2:a » ..	+ 166	+ 94	+ 50	+ 310	+ 1 144	+ 1 454	-	+ 103	+ 103	+ 1 557	
År 1955	- 209	- 121	+ 548	+ 218	+ 677	+ 895	-	+ 127	+ 127	+ 1 022	
1:a halvåret 1956..	- 181	- 297	+ 60	- 418	- 422	- 840	-	+ 236	+ 236	- 604	
2:a » ..	+ 354	+ 443	+ 4	+ 801	+ 669	+ 1 470	-	+ 19	+ 19	+ 1 489	
År 1956	+ 173	+ 146	+ 64	+ 383	+ 247	+ 630	-	+ 255	+ 255	+ 885	
1:a halvåret 1957..	- 215	- 127	+ 133	- 209	- 358	- 567	-	+ 419	+ 419	- 148	
2:a » ..	+ 1 030	+ 206	+ 343	+ 1 579	+ 608	+ 2 187	-	+ 90	+ 90	+ 2 277	
År 1957	+ 815	+ 79	+ 476	+ 1 370	+ 251	+ 1 621	-	+ 508	+ 508	+ 2 129	
1:a halvåret 1958..	- 242	+ 3	- 36	- 275	- 652	- 927	-	+ 194	+ 194	- 733	
2:a » ..	+ 798	+ 175	- 14	+ 959	+ 987	+ 1 946	+ 550	- 1 007	- 457	+ 1 489	
År 1958	+ 556	+ 178	- 50	+ 684	+ 335	+ 1 019	+ 550	- 813	- 263	+ 756	
1:a halvåret 1959..	+ 410	- 225	- 164	+ 21	- 707	- 686	-	+ 8	+ 8	- 678	
2:a » ..	+ 266	+ 845	+ 392	+ 1 503	+ 1 104	+ 2 607	-	- 8	- 8	+ 2 599	
År 1959	+ 676	+ 620	+ 228	+ 1 524	+ 397	+ 1 921	-	0	0	+ 1 921	

¹ Förändringar i respektive sektors innehav av statspapper.² Försäkringsbolag, sparbanker m. fl. (restpost).³ Förändringar i statens nettoskuld till riksbanken (exakta uppgifter t. o. m. 1957, därefter uppskattningar).⁴ Upplåning i pensionsstyrelsen i samband med överföringen av steriliseringsmedel till folkpensioneringsfonden.⁵ Upplåning i riksbanken svarande mot förändringarna i statens tillgodohavanden i riksbanken (kol. A: 7 + A: 8).